

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АВТОСЕРВІСУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЇХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Амеліна Н.К., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, kafedra.economica.ntu@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3807-5991

Клименко І.С., кандидат технічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, kafedra.economica.ntu@gmail.com, orcid.org/0000-0001-6985-1485

Левіщенко О.С., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, kafedra.economica.ntu@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3704-5352

STRATEGY OF DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISES OF CAR SERVICE AND ESTIMATION OF THEIR INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Amelina Nataliia, Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, kafedra.economica.ntu@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3807-5991

Klymenko Iryna, Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, kafedra.economica.ntu@gmail.com, orcid.org/0000-0001-6985-1485

Levishchenko Olena, Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, kafedra.economica.ntu@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3704-5352

Постановка проблеми. Процес залученням інвестиційних коштів має ґрунтуватись на прийнятті таких управлінських рішень, що направлені на врахування впливу зовнішнього середовища та підвищення конкурентоспроможності автосервісного підприємства на ринку транспортних послуг, а також на успіх у конкуренції за споживача. Такі рішення мають бути цілеспрямовані на перспективи розвитку підприємства, враховувати певну ступінь невизначеності та бути інноваційними. При цьому вони потребують різноманітних підходів та знань для обґрунтування привабливості підприємства для потенційного інвестора. Для забезпечення ефективного оцінювання ризиків підприємству потрібна єдина база для можливості проведення контролю та обліку рішень щодо ризику. Система оцінювання ризиків забезпечує зручність документування висновків стосовно ступеня виявленого ризику та якості управління ризиками, вимірювання сукупного інвестиційного ризику і його напрямку.

Основний текст. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємств автосервісу має відбуватись з урахуванням оцінки інвестиційного клімату транспортної галузі в цілому, який може визначити зацікавленість як для іноземних, так і для національних інвесторів всередині держави. Найбільш сприятливими чинниками для інвестиційного клімату можна виділити наступні:

- стабільність економічного та соціального розвитку транспортної галузі;
- забезпеченість кваліфікованими кадрами підприємств;
- рівень виробничої та обслуговуючої транспортної інфраструктури;
- прозорість та стабільність податкового законодавства;
- наявність зацікавлених інвесторів;
- можливість зниження ризиків в ході залучення інвестицій.

Перераховані чинники впливу визначають необхідність оптимізації методів оцінювання інвестиційних ризиків. Одним із напрямів підвищення привабливості підприємств автосервісу в ході залучення фінансування є стимулювання інвестицій, яке може бути реалізоване завдяки покращенню та вдосконаленню методів оцінювання інвестиційних проєктів, з точки зору діяльності названих підприємств.

Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства необхідно проводити з точки зору співпраці зацікавлених сторін, такими як: інвестор – підприємство та клієнт – підприємство.

Найчастіше залучення фінансів під інвестування вимагає вирішення та модернізації напряму управління конфіденційними даними. Тут може бути і платоспроможність, і ліквідність, і вартісні оцінки переваг інвестування, і показники наявності боргів за автосервісні послуги, що вже надані. Застосування саме такої схеми для постачальника послуг є засобом підвищення обсягу послуг, при одночасному підвищенні доходів та збільшенні ризиків. У процесі формування стратегії залучення інвестицій підприємствам автосервісу необхідно: визначити пріоритети і розробити інвестиційні цілі, здійснити вибір прибуткових напрямів діяльності, виявити конкретні джерела фінансування інвестицій та прийняти управлінські рішення, що дадуть абсолютну і стрімку віддачу на вкладені кошти.

В першу чергу, особливо важливим є наявність довіри зі сторони учасників інвестиційного процесу. При цьому підприємства повинні бути достатньо прозорими для своїх потенційних інвесторів. Слід зазначити, що для будь-якого підприємства рівень розкриття інформації про його діяльність є вагомим питанням майбутньої прибуткової діяльності, які пов'язані з оприлюдненням фінансової інформації, наданням потрібних матеріалів, моніторинг вимог інвесторів, оцінювання підприємства тощо.

Також, підприємствам необхідно постійно підтримувати достатність капіталу на такому рівні, який би забезпечив довіру зі сторони інвесторів. В умовах кризової ситуації саме наявні фінансові кошти є найвагомішою основою покриття втрат і відображає рівень надійності підприємств автосервісу. Потреба в резервному фонді на підприємстві зумовлена наявним рівнем інфляції, розширенням сфери діяльності автосервісних підприємств та підвищенням ступеня ризику, пов'язаного з нестабільністю інвестиційного ринку. Саме тому підприємствам слід застосовувати сучасні методи оцінювання інвестиційних ризиків, що необхідні для забезпечення стійкого розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства. Під час стабільного економічного піднесення, інвестиції підприємств повинні спрямовуватись на отримання прибутків, проте в теперішній період нестабільності, посилення безпеки інвестицій, що здійснюються за рахунок наявності належного інформаційного забезпечення та складання реальних прогнозів розвитку діяльності підприємств, давали б змогу мінімізувати ризики.

Сучасні підприємства автосервісу повинні мати певний рівень конкурентоспроможності з широким, гнучким асортиментом послуг, що добре пристосовані до потреб клієнтів. Теперішній економічний стан в країні, з одного боку, приносить зміни в інвестиційній привабливості підприємств, з іншого боку, заохочує процес пошуку сучасних технологій з метою отримання прибутку.

Зміна умов процедур залучення інвестицій вимагає постійного моніторингу інвестиційної політики держави, тому гнучкість і динамічність діяльності може бути досягнута шляхом коригування управління підприємством, що передбачає проведення оцінювання невизначеностей та інвестиційних ризиків, а також дає змогу знаходження нових можливостей мінімізації неприбутковості підприємств автосервісу. При цьому потрібно застосування особливих прийомів оцінювання інвестиційних ризиків, які б враховували специфічні фактори функціонування автосервісних підприємств. А саме:

1. Матеріальність, адже послуги автосервісу надаються з використанням запасних частин, матеріалів, автокосметики.
2. Технологічність – потреба у спеціальному обладнанні, підготовлених та пристосованих приміщень, завдяки яким відбувається процес надання послуг.
3. Асортиментність та комплектність послуг, які клієнт може обирати самостійно.
4. Сезонність надання автосервісних послуг (вище в період весна – осінь, нижче взимку).
5. Дискретність (роздільність, перервність) співпраці клієнт-підприємство.

Саме тому ефективний розвиток підприємства визначається тим, наскільки вдало організована і сформована система управління процесом залучення інвестицій на підприємстві. Фахове управління цією діяльністю дозволяє підприємству досягти поставлених цілей з мінімальним вкладенням ресурсів. Тому в основі діяльності, спрямованої на підвищення ефективності функціонування, має лежати стратегічне рішення: які послуги надавати, на який сегмент споживачів вони орієнтовані. Основними помилками управління підприємствами в умовах інвестиційних ризиків, які необхідно

мінімізувати, а краще уникати, можна назвати наступні: по перше, під час вибору стратегії підвищення інвестиційної привабливості, керівництво прирівнює стратегію та мету діяльності. При цьому стратегія розглядається як певний перелік кроків, що має зробити підприємство на шляху до збільшення своєї привабливості, а мета розглядається як успіх у досягненнях запланованого розвитку. Але, нажаль, дуже часто, підприємства автосервісу не розглядають у перспективі вихід на нові сегменти споживачів за рахунок розширення асортименту послуг.

По друге, безумовне виконання стратегії не завжди допомагає досягти поставленої мети, адже більшість автосервісних підприємств для оцінювання ефективності роботи проводить оцінювання короткострокових завдань, досягнення яких не завжди означає розвиток підприємства. Це може бути пов'язано з тим, що стратегія оцінювання привабливості та розвитку не враховувала існуючих зовнішніх та внутрішніх конкурентних факторів.

По третє, стратегія розширення асортименту послуг не завжди прирівнюється до стратегії розвитку автосервісного підприємства, адже це обмежує врахування значущості всіх підрозділів компанії, які теж є рушійною силою в розвитку підприємства та співпраця яких є важливою на всіх етапах надання автосервісних послуг.

По четверте, основною помилкою є встановлення мети без створення плану розвитку автосервісного підприємства. На сьогодні багато автосервісних компаній вважають, що головне становити мету розвитку, а вже потім вирішувати яким чином її досягати, але, фактично саме мета розвитку має виходити із існуючого плану, що складено з урахуванням отримання прибутку та залучення нових клієнтів.

Інвестування розвитку підприємств автосервісу пов'язано з ризиком недоотримання очікуваних результатів у визначені терміни. Залучення сучасних технологічних розробок може також підвищувати ризикованість. При цьому виникає необхідність оцінювання ступеню можливого ризику ще перед здійсненням інвестування. Це необхідно як самому підприємству, так і потенційним інвесторам, яких зацікавив інвестиційний проект. Інвестиційні ризики безпосередньо впливають на результати інвестиційної діяльності господарюючих суб'єктів, адже сам процес вкладання капіталу є ризиковим, і саме це пояснює важливість дослідження та визначення сутності категорії «інвестиційні ризики» [1].

Сутність оцінювання інвестиційних ризиків у розвиток підприємств автосервісу полягає у поєднанні якісних, кількісних, адміністративних та операційних заходів. Якісні – дозволяють виявити який саме фактор має вплив на виникнення ризику. Кількісні методи дозволяють провести оцінку ймовірності виникнення ризиків, розмірів ризику та можливих наслідків їх дії. Адміністративні – дають змогу нормативно врегулювати діяльність, наприклад на багатьох підприємствах автосервісу для клієнтів заборонено вхід та в'їзд в ремонтну зону авто. Операційні методи дозволяють керівництву автосервісного підприємства, що приймає рішення відносно будь-якого напряму діяльності, та особливо інвестування, включати та застосовувати технічні та нетехнічні методи, наприклад: використання сучасного програмного забезпечення, шифрування електронної пошти компанії, захисту бази даних клієнтів тощо.

Період відновлення економіки, в якому зараз перебуває світ, формує специфічні вимоги, які підштовхують до змін у механізмах функціонування майже всіх складових транспортної системи. При цьому дуже бажано, щоб існуюча інвестиційна політика могла мінімізувати втрати дохідної частини бюджету підприємств та забезпечувати багатоваріативність бази оподаткування, передбачаючи прозорі податкові стимули та забезпечуючи цільовий характер видатків; орієнтуватися на досягнення мультиплікативного ефекту для підтримання оптимального співвідношення між обсягами інвестувань та структурою видаткової частини, забезпечуючи оптимізацію процедур з метою мінімізації видатків [2].

На етапі виявлення та оцінювання інвестиційних ризиків, які супроводжують діяльність підприємств автосервісу, виникають питання, пов'язані із застосування різних методів аналізу кожного окремого фактору виникнення ризику. Це характеризується певним ступенем складності при застосуванні, а також відсутністю чітко визначених методів щодо оцінювання та мінімізації інвестиційних ризиків, які не піддаються кількісній оцінці, що ускладнює процес визначення кінцевих результатів щодо характеристики ступеня ризикованості підприємства в цілому.

Здійснюючи консолідацію отриманих даних, оцінювання різних факторів ризику на підприємстві та зведення їх до підсумкового результату відіграє важливу роль у можливості охарактеризувати роботу підприємства з погляду ризикованості, визначивши при цьому найбільш імовірний рівень втрат у результаті прояву тих факторів ризику, які визнає підприємство і звести отриману величину до конкретного вартісного показника. Одним з таких підходів, що дає змогу це зробити, є методика розрахунку інвестиційного капіталу, яка застосовується у провідних світових установах та є рекомендованою для оцінювання ступеня ризикованості підприємств автосервісу. Зокрема серед таких організацій можна виділити такі як: Міжнародні рейтингові агентства «Fitch», «Standard & Poor's», «Moody's Investors Service», «Rating and Investment» [3].

Висновки. Визначення інвестиційного ризику є одним з основних етапів, в ході залучення інвестицій у розвиток підприємств, адже саме ступінь ризикованості інвестицій може визначити їх безпосередню доцільність. Дослідження сутності та ролі інвестиційних ризиків як економічної категорії є надзвичайно важливим елементом у загальній системі теоретико-практичного забезпечення інвестиційної діяльності. Саме розуміння сутності інвестиційних ризиків надає можливість мінімізувати їх негативні наслідки та проводити заходи, щодо своєчасного реагування та усунення таких наслідків. Підсумовуючи, можна визнати, що сукупність методів оцінювання і стратегія формування інвестиційних цілей сприятиме не тільки зростанню інвестиційної привабливості автосервісного підприємства, але й підвищить ефективність його діяльності із залучення інвестицій за рахунок застосування сучасних напрямів та методів контролю рівня ризику при здійсненні інвестиційної діяльності.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Змієнко М.О., Система управління інвестиційними ризиками підприємств. *Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал*, 2008. С.162 – 166.
2. Нова архітектура бюджетної системи України: ризики та можливості для економічного зростання. К.: НІСД, 2010. 35 с.
3. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/kreditnij-rejting-potochni-rejtingi-zagalna-informacija-istorichni-zmini> (дата звернення 27.12.2021)

REFERENCES

1. Zmienko M.O., System of management of investment risks of enterprises. *Innovatsionnaya ekonomika. All-Ukrainian scientific and production journal*. 2008. P.162 – 166.
2. Ukraine's New Budget System Architecture: Risks and Opportunities for Economic Growth. K.: NISD. 2010. 35 с.
3. Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://mof.gov.ua/uk/kreditnij-rejting-potochni-rejtingi-zagalna-informacija-istorichni-zmini> (date of application 27.12.2021)

РЕФЕРАТ

Амеліна Н.К. Стратегія розвитку підприємств автосервісу та оцінювання їх інвестиційної привабливості / Н.К. Амеліна, І.С. Клименко, О.С. Левіщенко // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науковий журнал. – К.: НТУ, 2022. – Вип. 2 (52).

В статті запропоновано підхід, щодо оцінювання інвестиційної привабливості підприємств автосервісу з урахуванням стратегії їх розвитку.

Об'єкт дослідження – процеси оцінювання підприємств автосервісу.

Мета роботи – визначення впливу стратегій розвитку підприємств автосервісу на їх інвестиційну привабливість.

В статті розглянуто процеси залученням інвестиційних коштів, які мають ґрунтуватись на прийнятті певних управлінських рішень, направлених на врахування впливу конкурентоспроможності автосервісного підприємства на ринку транспортних послуг. Наведено найбільш сприятливі чинники для інвестиційного клімату, такі, як: стабільність економічного та соціального розвитку транспортної галузі; забезпеченість кваліфікованими кадрами підприємств; рівень виробничої та обслуговуючої транспортної інфраструктури; прозорість та стабільність

податкового законодавства; наявність зацікавлених інвесторів; можливість зниження ризиків в ході залучення інвестицій. При цьому досліджено специфічні фактори функціонування автосервісних підприємств, а саме: матеріальність; технологічність; асортиментність та комплектність послуг; сезонність та дискретність надання автосервісних послуг. Саме тому ефективний розвиток підприємства визначається тим, наскільки вдало організована і сформована система управління процесом залучення інвестицій на підприємстві. Фахове управління цією діяльністю дозволяє підприємству досягти поставлених цілей з мінімальним вкладенням ресурсів. Тому в основі діяльності, спрямованої на підвищення ефективності функціонування, має лежати стратегічне рішення: які послуги надавати, на який сегмент споживачів вони орієнтовані. Проаналізовано основні помилки управління підприємствами автосервісу в умовах інвестиційних ризиків, які необхідно мінімізувати та їх взаємозв'язок із вибором стратегії підвищення інвестиційної привабливості. Простежено сутність оцінювання інвестиційних ризиків у розвитку підприємств автосервісу, яка полягає у поєднанні якісних, кількісних, адміністративних та операційних заходів попередження виникнення ризиків.

Результати статті можуть бути впроваджені в управління підприємствами при залученні інвестицій в розвиток діяльності підприємств автосервісу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ПІДПРИЄМСТВА АВТОСЕРВІСУ, УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ, ОЦІНЮВАННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ, СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ, ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ, ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ.

ABSTRACT

Amelina Nataliia, Klymenko Iryna, Levishchenko Olena. Strategy of development of the enterprises of car service and estimation of their investment attractiveness. Visnyk of the National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific journal. – K.: NTU, 2022. – Issue 2 (52).

The article proposes an approach to assessing the investment attractiveness of car service enterprises, taking into account their development strategy.

The object of the research is assessment processes of car service enterprises.

The aim of the work is to determine the impact of the development strategy of car service enterprises on their investment attractiveness.

The article considers the processes of attracting investment funds, which should be based on making certain management decisions aimed at taking into account the impact of competitiveness of a car service enterprise in the market of transport services. The most important factors for investment climate, such as: stability of economic and social development of transport branch; provision of qualified personnel of the enterprises; level of industrial and service transport infrastructure; transparency and stability of tax legislation; presence of interested investors; possibility of risk reduction in the process of investments attraction. At the same time the specific factors in the functioning of car service enterprises were investigated, namely: materiality; manufacturability; assortment and completeness of services; seasonality and discreteness of car service provision. It is for this reason that the effective development of an enterprise is determined by how well the investment attraction management system is set up in the enterprise. The management of these activities allows the enterprise to achieve its goals with a minimum investment of resources. Therefore, at the heart of activity directed on increase of efficiency of functioning, there should be a strategic decision: what services to provide, on what segment of consumers they should be oriented. The basic mistakes of auto service enterprises management in conditions of investment risks which are necessary to minimize and their interrelation with a choice of strategy of increase of investment attractiveness are analyzed. The essence of assessment of investment risks in development of car service enterprises which consists of uniting qualitative, quantitative, administrative and operational measures on prevention of risk occurrence is traced.

The results of the article can be implemented in enterprise management when attracting investments in the development of car service enterprises.

KEYWORDS: AUTO SERVICE ENTERPRISES, ENTERPRISE MANAGEMENT, ATTRACTIVENESS ASSESSMENT, DEVELOPMENT STRATEGY, INVESTMENT ATTRACTION, INVESTMENT RISK ASSESSMENT.

АВТОРИ:

Амеліна Наталія Костянтинівна, кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, старший викладач кафедри економіки, e-mail: kafedra.economica.ntu@gmail.com, тел. +380677887925, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0003-3807-5991

Клименко І.С., кандидат технічних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри економіки, e-mail: kafedra.economica.ntu@gmail.com, тел. +380507707968, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0001-6985-1485

Левіщенко Олена Степанівна, кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри економіки, e-mail: kafedra.economica.ntu@gmail.com, тел. +380672536818, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0003-3807-5991

AUTHOR:

Amelina Nataliia, Ph.D., National Transport University, senior lecturer department of economics, e-mail: kafedra.economica.ntu@gmail.com, тел. +380677887925, Ukraine, 01010, Kyiv, Omelyanovicha-Pavlenka str., 1, of. 314, orcid.org/0000-0003-3807-5991

Klymenko Iryna, Ph.D., National Transport University, associate professor department of economics, e-mail: kafedra.economica.ntu@gmail.com, тел. +380507707968, Ukraine, 01010, Kyiv, Omelyanovicha-Pavlenka str., 1, of. 314, orcid.org/0000-0001-6985-1485

Levishchenko Olena, Ph.D., National Transport University, associate professor department of economics, e-mail: kafedra.economica.ntu@gmail.com, тел. +380672536818, Ukraine, 01010, Kyiv, Omelyanovicha-Pavlenka str., 1, of. 314, orcid.org/0000-0003-3704-5352

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Редько О.Ю., доктор економічних наук, професор, Національна Академія статистики обліку та аудиту, Київ, Україна

Грищук О.К., кандидат технічних наук, професор, Національний транспортний університет, Київ, Україна

REVIEWER:

Redko A.J., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Academy of statistics, accounting and audit
Grishuk O.K., Ph.D. in Technical Science, professor, National Transport University, Kyiv, Ukraine